Bezpłatnie

Izba handlowa i przemysłowa w Krakowie.

WIADOMOŚCI GOSPODARCZE

Nr. 32. W Krakowie 9 Września 1916. Rocznik I.

Drukowane jako rękopis. — Przedruk dozwolony jedynie z podaniem źródła.

„WIADOMOŚCI GOSPODARCZE“ Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie pojawiają się w miarę potrzeby. Wysyłka odbywa się bezpłatnie. Instytucye, korporacye, oraz kupcy, rękodzielnicy i przemysłowcy okręgu Izby otrzymują „WIADOMOŚCI GOSPODARCZE“ za ustnem lub pisemnem zgłoszeniem w biurze Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie, ul. Długa 1. p., Tel. Nr. 2318.

— Bez odpowiedzialności. —

Rozporządzenie o obowiązku produkcyi i o podbijaniu cen. (O „lichwie żywnościowej“).

I.

Z dniem 24. sierpnia 1916 weszło w życie cesarskie rozporządzenie z dnia 21. sierpnia 1916, D. u. p. Nr. 261, dotyczące zaopatrywania ludności w niezbędne przedmioty do użytku.

Rozporządzenie to jest trzeciem z rzędu rozporządzeniem, wydanem w powyższej materyi od chwili wybuchu wojny; zmienia i uzupełnia postanowienia rozporządzenia cesarskiego z 7. sierpnia 1915, D. u. p. Nr. 228, wstępując w jego miejsce.

Postanowienia nowego rozporządzenia podzielić można na dwie wielkie grupy. Pierwsza obejmuje te normy i zarządzenia, które, wrzynając się głęboko w swobodny w normalnych czasach obrót niezbędnymi przedmiotami do użytku, poddają produkcyę i handel tymi przedmiotami daleko sięgającemu nadzorowi i wpływowi państwa; druga grupa zaś zawiera normy prawne, służące do ustalenia cen i do zapobiegania ich anormalnemu, sztucznemu podbijaniu.

Centralnem niejako pojęciem rozporządzenia jest pojęcie niezbędnych przedmiotów do użytku. Pojęcie to wedle ustawy (§ 1, ust. 2-gi) obejmuje: a) towary, służące do zaspokojenia koniecznych potrzeb życia dla ludzi, b) towary służące jako środki żywności dla zwierząt domowych, wreszcie c) wszystkie surowce, służące do wyrobu towarów pod a) i b) wymienionych.

Że pojęcie niezbędnych przedmiotów do użytku bynajmniej się nie pokrywa z pojęciem środków żywności dla ludzi, lecz jest pojęciem obszerniejszem, wynika już z tekstu rozporządzenia, a zwłaszcza z przeciwstawienia towarów pod a) i pod b) wymienionych; niewątpliwie tedy i towary, służące do okrycia człowieka, niemniej mydło, cygara i papierosy, tudzież środki lecznicze i materyały opatrunkowe wedle wyraźnego rozporządzenia min. spraw wewnętrznych, podpadają pod pojęcie niezbędnych przedmiotów do użytku.

Z zarządzeń, mających na celu poddanie produkcyi i obrotu niezbędnymi towarami nadzorowi państwa, wymienia nowe rozporządzenie znane już dawnym rozporządzeniom: zgłaszanie i obowiązek dostarczenia zapasów tych przedmiotów na żądanie władz; nadto wprowadza rozporządzenie nieznany dotychczasowemu ustawodawstwu obowiązek produkcyi i peryodycznego dostarczania tego rodzaju przedmiotów; wreszcie daje władzy upoważnienie do usunięcia od handlu tego rodzaju przedmiotami pewnych jednostek lub możność uzależnienia handlu takiego od specyalnego zezwolenia.

Polityczna władza krajowa (namiestnictwo) jest wedle rozporządzenia upoważnioną do zarządzania peryodycznie lub od czasu do czasu spisu zapasów niezbędnych przedmiotów do użytku. Obowiązek zgłoszenia tych zapasów ciąży tylko na producentach, kupcach, domach składowych i przedsiębiorstwach komunikacyjnych, które tego rodzaju towary przechowują we własnym lub w obcym lokalu, we własnem lub w obcem imieniu; natomiast osoby prywatne, które tego rodzaju zapasy posiadają dla pokrycia własnego zapotrzebowania, są wolne od obowiązku zgłaszania. Kto obce zapasy przechowuje, jest obowiązany wymienić władzy osobę, uprawnioną do rozporządzania tymi zapasami.

Obowiązek zgłaszania zapasów może polityczna władza krajowa ograniczyć do pewnej kategoryi osób i zakładów, na których ciąży wedle rozporządzenia obowiązek zgłaszania, lub do takiego ograniczenia upoważnić w ogłoszeniu obowiązku zgłaszania władze polityczne okręgowe, t. j. starostwa i magistraty miast o własnym statucie; tym władzom przysługuje nadto prawo żądania od osób obowiązanych do zgłoszenia podania zapasów w oznaczonym czasie nawet bez poprzedniego ogłoszenia politycznej władzy krajowej, prawo oglądania tych zapasów i — w razie zaniechania lub niezgodnego z prawdą zapodania zapasów — prawo ich stwierdzenia na koszt strony.

Zaniechanie podania zażądanych od władzy dat odnośnie do zapasów w oznaczonym czasie lub nienależyte udzielanie odpowiedzi na skierowane pytania — stanowią przekroczenie karane przez władze polityczne karą pieniężną do dwu tysięcy koron lub aresztem do trzech miesięcy.

Natomiast kto wbrew nałożonemu nań przez rozporządzenie cesarskie obowiązkowi do udzielania władzy wyjaśnień umyślnie zataja znajdujące się w jego posiadaniu lub przechowaniu zapasy towarów niezbędnych do użytku, popełnia przekroczenie, karane przez sądy aresztem od tygodnia do sześciu miesięcy, przyczem obok kary pozbawienia wolności można nałożyć na winnego grzywnę do dwu tysięcy koron; jeżeli zaś wartość zatajonych w powyższy sposób towarów przenosi pięćset koron, czyn taki stanowi występek, karany ścisłym aresztem od miesiąca do roku, a ponadto grzywną do dwudziestu tysięcy koron. Przekroczenie, względnie występek przez zatajenie może popełnić i osoba, która działa w zastępstwie osoby, obowiązanej do zgłaszania zapasów.

Zapewniwszy w ten sposób rządowi możność przeglądu wszystkich zapasów, upoważnia rozporządzenie cesarskie w dalszym ciągu ministra spraw wewnętrznych, a w nagłym wypadkach i polityczną władzę krajową, do zażądania od producentów i kupców i zobowiązania ich do dostarczenia — tych zapasów, jeżeli w ten sposób tylko można zapewnić skuteczne zaopatrzenie ludności w towary w poszczególnych krajach, okręgach lub gminach. To prawo zażądania zapasów może minister spraw wewnętrznych przenieść na zakłady i przedsiębiorstwa które w publicznym interesie przeprowadzają zaopatrzenie ludności w towary. O ile tego rodzaju zapasy znajdują się w przechowaniu publicznych domów składowych lub publicznych przedsiębiorstw komunikacyjnych, wymagane jest zawsze do tego rodzaju zarządzenia poprzednie zezwolenie ministra spraw wewnętrznych; władzom politycznym przysługuje prawo poczynienia tymczasowych zarządzeń aż do ostatecznego rozstrzygnięcia celem zabezpieczenia towaru, innemi słowy prawo tymczasowego zamknięcia towaru.

Co do wysokości odszkodowania za zażądane towary, rozstrzyga w pierwszym rzędzie dobrowolna ugoda, w braku tejże zaś następuje oznaczenie ceny kupna w drodze postępowania niespornego przy pomocy znawców przez sąd, w obrębie którego znajdują się zażądane towary; przeciw orzeczeniu sądu przysługuje stronom prawo rekursu w ciągu ośmiu dni do drugiej instancyi, której orzeczenie nie dopuszcza dalszej drogi prawnej. Co do czasu płatności ceny kupna, to w braku innej umowy należy cenę zapłacić w gotówce przed oddaniem towaru lub zabezpieczyć jej zapłatę najdalej w dni czternaście po oddaniu towaru.

Powyższe postanowienia prawne, znane już poprzednim rozporządzeniom, poddają nadzorowi i wpływowi państwa wszystkie obecne w państwie zapasy niezbędnych towarów; nowe rozporządzenie cesarskie idzie jednak o wiele dalej, chcąc państwu zapewnić nadzór i możność rozporządzania i przyszłymi, co do ilości jeszcze nieoznaczonymi, zapasami towarów. Do tego celu prowadzi szereg nowych, dotychczasowemu ustawodawstwu prawie zupełnie nieznanych zarządzeń, przewidzianych w § 8 cesarskiego rozporządzenia, a mianowicie wprowadzenie przymusu do produkcyi i do peryodycznego, regularnego dostarczania niezbędnych towarów, możność przejęcia przez państwo przedsiębiorstw, wyrabiających takie towary, możność przejęcia przez gminy lub inne instytucye praw i obowiązków, wypływających z umów o dostawę takich towarów, wreszcie możność zmonopolizowania w jedem ręku obrotu tymi towarami.

Do wydania tych wszystkich zarządzeń uprawniony jest tylko minister spraw wewnętrzych w porozumieniu z interesowanemi ministerstwami, polityczna zaś władza krajowa tylko wtedy, gdy zostanie do tego przez ministra spraw wewnętrznych w porozumieniu z interesowanemi ministerstwami upoważnioną lub powołaną i to *„a casu ad casum“*.

I tak minister spraw wewnętrznych może producentom niezbędnych towarów, jakoteż kupcom i przemysłowcom udzielać przy uwzględnianiu ich siły i położenia ekonomicznego „zleceń co do przedsiębiorstwa, odbytu, nabywania, co do cen i co do prowadzenia ksiąg“, t. zn. można tego rodzaju przedsiębiorstwom podyktować, jakie towary mają wyrabiać, komu je mają pozbywać, względnie od kogo nabywać, tudzież po jakiej cenie. Dla zapobieżenia ubytkowi produkcyi można wymienionych producentów zobowiązać do kontytuowania swej produkcyi; jeżeli zaś producenci uchylają się od tego zobowiązania lub nie są w stanie mu podołać ze względu na swe położenie ekonomiczne, wówczas można ich zniewolić do oddania całego urządzenia przedsiębiorstwa państwu za wynagrodzeniem, które oznaczy władza. Postanowienia te zawierają w sobie warunkowy przymus produkowania w pewnych gałęziach przemysłu.

Dalsze normy stwarzają możność upoważnienia gmin i instytucyi, działających w interesie społecznym, do wstępowania w umowy o dostawę niezbędnych towarów; równocześnie zaś celem umożliwienia tym korporacyom korzystania z tego uprawnienia, nakładają na producentów, kupców i przemysłowców obowiązek udzielania informacyi co do zawartych przez nich umów o dostawę. Również zastrzega rozporządzenie ministrowi spraw wewnętrznych możność powierzenia wyłącznego zaopatrywania zakładów, miejscowości lub okręgów w niezbędne towary albo wymienionym korporacyom albo poszczególnym lub kilku producentom, kupcom lub przemysłowcom; wreszcie zastrzega rozporządzenie rządowi możność uregulowania konsumcyi niezbędnych towarów, tworząc w ten sposób ustanowną podstawę do zaprowadzenia n. p. kart na mięso, na ubrania etc.

Ze względu na wybitne znaczenie, jakie w obecnych czasach posiada handel niezbędnymi towarami, zawiera rozporządzenie postanowienia, mające na celu wykluczenie osób niepowołanych od tego rodzaju handlu. I tak z jednej strony władza krajowa ma prawo na wniosek politycznej władzy okręgowej zakazać wykonywania handlu tymi towarami jednostkom, co do których zachodzą wątpliwości czy to ze względu na ich osobę czy też ze względu na sposób prowadzenia interesu; w szczególności należy zakaz taki wydać, jeżeli kupiec działa wbrew zarządzeniom władzy lub nie wypełnia jej poleceń lub jeżeli się okaże, że interes swój prowadzi głównie w celach spekulacyjnych dla wyzyskania zmian w cenach, wywołanych niezwykłymi stosunkami.

Z drugiej strony może ministerstwo handlu zarządzić, że handel niezbędnymi towarami, wymaga osobnego zezwolenia i określić warunki, pod jakimi można takiego zezwolenia udzielić w ogólności lub z ograniczeniem do oznaczonych towarów.

Wszelkie działanie wbrew wymienionym przepisom, wprowadzającym nowe zarządzenia, stanowi przekroczenie, karane przez władze administracyjne grzywną do pięciu tysięcy koron lub aresztem do sześciu miesięcy. Natomiast umyślne naruszenie obowiązku produkcyi lub dostawy, wypływającego czy to z polecenia władzy czy też z zawartej z władzą publiczną umowy stanowi występek, karany przez sądy aresztem ścisłym od miesiąca do roku i grzywną do dwudziestu tysięcy koron.

Tasama kara spotyka poddostawcę, pośrednika lub zatrudnionego przy takiej dostawie lub produkcyi, jeżeli przez naruszenie swych obowiązków umyślnie świadczenie naraża na szwank lub je udaremnia. Warunkiem karygodności naruszenia obowiązku dostawy lub produkcyi, mającego swe źródło w poleceniu władzy jest, by czyn taki większą ilość osób naraził na niebezpieczeństwo braku zaopatrzenia w niezbędne towary.

Dalsze postanowienia cesarskiego rozporządzenia omówimy w następnym artykule.

Dr. Reinhold.

Unormowanie obrotu.

Ograniczenie fabrykacyi i sprzedaży tkanin bawełnianych oraz męskiej bielizny bawełnianej, względnie półwełnianej.

Rozporządzeniem ministeryalnem z 31. sierpnia b. r. (Dz. p. p. 283) w sprawie ograniczenia fabrykacyi i sprzedaży tkanin bawełnianych oraz męskiej bielizny bawełnianej, względnie półwełnianej, objęto następujące gatunki:

wszystkie surowe, blichowane, kolorowe, drukowane, merceryzowane, pojedyncze oraz skręcane przędze bawełniane; nadto

wszystkie bawełniane tkaniny i materyały trykotowe surowe, blichowane, farbowane, merceryzowane, z wzorami tkanymi i drukowanymi, jakoteż te tkaniny bawełniane, które posiadają poszczególne nitki z innych materyałów, bez względu na szerokość, pozycyę nitek, wzór, barwę lub numer przędzy, tudzież

nieużywaną bieliznę męską tkaną i trykotową z bawełny lub półwełny.

Dla towarów i materyałów, podlegających temu rozporządzeniu oznaczono ciężar maksymalny: dla pluszów i aksamitów bawełnianych 220 gr. na m², dla tkanin i trykotów bawełnianych (z wyjątkiem materyałów opatrunkowych) 80 gr. na m², dla bielizny męskiej 200 gr. na poszczególną sztukę. Materyały opatrunkowe podlegają niniejszemu rozporządzeniu bez względu na ciężar.

Wszelkie przeróbki wyżej wymienionych tkanin i przędzy, jakoteż sprzedaż tychże dozwolone są tylko na podstawie specyalnego zezwolenia. Podania o udzielenie zezwolenia na przeróbkę i sprzedaż należy wnosić na przepisanych formularzach do Wojennego Związku przemysłu bawełnianego w Wiedniu. — Podania, odnoszące się do przeróbki materyałów przeznaczonych na bieliznę wojskową, załatwia Ministerstwo wojny, wszelkie zaś inne Ministerstwo handlu.

Dozwoloną jest przeróbka tych przędz i materyałów, które konieczne są do zakończenia pracy rozpoczętej w dniu ogłoszenia powyższego rozporządzenia. Producenci winni jednak zawiadomić o tem Wojenny Związek przemysłu bawełnianego (Kriegsverband der Baumwollindustrie, Wien I. Maria Theresienstrasse 32), przesyłając dokładnie wypełnione poświadczenie zgłoszenia.

Sprzedaż przędz surowych włącznie do Nr. 60, jakoteż sporządzonych z nich nici, materyałów i towarów, tudzież materyałów uniformowych, materyi na plecaki, chlebaki i namioty zastrzeżono rozporządzeniem z 13. kwietnia b. r. (Dz. p. p. 100) wyłącznie dla Zarządu wojskowego i Tow. akc. Centrali bawełnianej. Rozporządzenie niniejsze nie zmienia prawomocności owego postanowienia.

Wyjęte z pod zakazu przeróbki, sprzedaży i dostawy są:

materye i bielizna męska, znajdujące się w prywatnem posiadaniu;

hafty i koronki, materye tapicerskie i borty bawełniane;

ilości konieczne do wypełnienia zamówień urzędowych, o ile złożono na nie w Wojennym Związku przemysłu bawełnianego przepisane poświadczenia;

ilości, dla których Ministerstwo handlu wydało wyjątkowe zezwolenia na przeróbkę i sprzedaż jeszcze przed ogłoszeniem niniejszego rozporządzenia i dla których zezwoleń tych nadal udzielać będzie;

wszelkie tkaniny i bielizna gotowa przeznaczona dla Zarządu wojskowego, król. węg. władz, bośniacko-hercegowińskiego Rządu krajowego, jakoteż austro-węg. Towarzystwa Czerwonego Krzyża (w którym to wypadku należy w przeciągu 8 dni po ogłoszeniu powyższego rozporządzenia przesłać oryginalne zamówienia oraz wykaz zaległej dostawy do Wojennego Związku przemysłu bawełnianego); tudzież

wszelkie tkaniny i bielizna, będące własnością państwa, krajów, austr. Towarzystwa Czerwonego Krzyża, kas chorych, oraz publicznych i prywatnych domów leczniczych.

Z pod zakazu sprzedaży i dostawy wyjęte są przędze, tkaniny i towary sprowadzone po 1. stycznia b. r. z poza granicy celnej, jakoteż te, które w przyszłości mają być sprowadzone. Poświadczenie przywozu musi być złożone w Zjednoczonej austr.-węg. Centrali bawełnianej w

przeciągu 8 dni po wydaniu powyższego rozporządzenia lub po dokonanym imporcie.

Towary, których sprzedaż dozwoloną jest na podstawie tych wyjątkowych zezwoleń, należy oznaczyć specyalnym znakiem z uwidocznieniem firmy, zezwolenia wyjątkowego, ewentualnie zezwolenia na import, jakoteż daty tych zezwoleń.

Wszystkim kupcom wolno sprzedawać pewne ilości posiadanych zapasów pod następującymi warunkami:

jednemu odbiorcy wolno sprzedawać najwyżej 20 m materyału lub $^1/_2$ tuzina bielizny;

ceny materyałów i towarów nie mogą przewyższać cen ustanowionych przed wydaniem niniejszego rozporządzenia;

odnośnie do tych sprzedaży należy prowadzić specyalne zapiski.

Dla pierwszych dwóch miesięcy od dnia ogłoszenia rozporządzenia oznaczono następujące ilości maksymalne, dopuszczone do sprzedaży: 10% zapasów blichowanych i merceryzowanych, 10% zapasów materyałów kolorowych tkanych, 10% zapasów materyałów farbowanych i drukowanych, najmniej jednak 600 m. wszystkich trzech sort razem; 10% zapasów bielizny męskiej, najmniej jednak 10 tuzinów koszul i kalesonów razem. Zapasy te należy przechowywać oddzielnie od zapasów zajętych i oznaczyć znakami widocznymi.

Składy konfekcyi i szwalnie publiczne (gemeinnützige Nähstuben) mogą przerabiać materyały znajdujące się już w robocie w dniu wydania rozporządzenia, jakoteż 25% innych zapasów materyałów blichowanych, merceryzowanych, kolorowych tkanych, farbowanych lub drukowanych. Przeróbki tej należy jednak dokonać w przeciągu 2 tygodni. Ponadto należy zgłosić posiadane zapasy najdalej do 8 dni do Wojennego Związku przemysłu bawełnianego.

Ministerstwo handlu ustanowi organa kontrolne będą grzywną do 5.000 koron lub aresztem kontroli i wglądu w księgi handlowe i korespondencye.

Przekroczenia niniejszego rozporządzenia karane będą grzywną do 1.000 koron lub aresztem do 6-ciu miesięcy.

Unormowanie obrotu środkami pastewnymi.

Rozporządzeniem z 30. sierpnia b. r. (Dz. p. p. Nr. 277) unormowano obrót produktami pastewnymi. Zaliczono do nich wszelkie wyroby pastewne, powstałe przez przeróbkę chemiczną lub mechaniczną.

Wyjęte z pod przepisów tego rozporządzenia są produkty przeznaczone dla zarządu wojskowego, oraz sporządzone na polecenie Centrali środków pastewnych, dalej niemieszane odpadki pozostające przy produkcyi w młynach, browarach, gorzelniach, słodowniach, fabrykach kaszy jęczmiennej, drożdży, cukru i krochmalu; nadto niemieszane wytłoczyny z win i owoców, niemieszane makuchy olejowe i odpadki z mleczarni.

Produkcya środków pastewnych w celach sprzedaży zawisłą jest od udzielenia specyalnego upoważnienia ze strony Ministra rolnictwa w porozumieniu z Ministrem handlu. O zezwolenie to należy się postarać w przeciągu 4 tygodni po ogłoszeniu niniejszego rozporządzenia. Od obowiązku tego nie są wykluczone nawet te przedsiębiorstwa, które w chwili ogłoszenia rozporządzenia posiadają uprawnienie przemysłowe do produkcyi środków pastewnych. Podania należy wnosić do Ministerstwa rolnictwa; w podaniu podać winien petent składniki produktów i ich ilości oraz sposób produkcyi i zasadnicze ceny sprzedaży.

Udzielenie zezwolenia zależne jest od wyniku badań produktów pastewnych ze strony Wydziału fachowego, ustanowionego przez Ministra rolnictwa. W celu zbadania należy przysłać do Wydziału (Wiedeń I. Trattnerhof 1)2 próbki produktów pastewnych w ilości po 1 kg. oraz próbki składników, użytych do produkcyi. Taksę za badanie oznacza c. k. rolniczo-chemiczna stacya doświadczalna.

Sprzedaż produktów pastewnych konsumentom może się odbywać tylko w zamknięciach, na których wymienione są użyte składniki i cena produktów.

Ogłoszenia sprzedaży takich produktów, podawane do wiadomości w periodycznych pismach, muszą zawierać dokładnie wymienioną cenę i użyte składniki.

Na listach frachtowych przesyłek produktów pastewnych, które podlegają rozporządzeniu należy wyraźnie zaznaczyć, że zawierają one produkty pastewne (Futtererzeugnisse). Przesyłki te przyjęte będą na kolejach do transportu tylko wtedy, jeżeli do listów frachtowych dołączone są poświadczenia transportowe, wydane przez Centralę środków pastewnych.

Przekroczenia tego rozporządzenia karane będą grzywną do 5000 Kor. lub aresztem do 6-ciu miesięcy.

Zakaz używania jęczmienia do fabrykacyi słodu browarniczego.

Rozporządzeniem z 1. września b. r. (Dz. p. p. Nr. 284) zakazano z dniem 4. września b. r. używania jęczmienia do fabrykacyi słodu browarniczego. Zakaz ten nie odnosi się do tych ilości jęczmienia, które przed dniem ogłoszenia przysposobione zostały do użycia.

Przedsiębiorstwa, produkujące słód browarniczy, winny w przeciągu 3 dni po ogłoszeniu niniejszego rozporządzenia zgłosić do Wojennego Zakładu obrotu zbożem w Wiedniu zapasy jęczmienia posiadane w tym dniu. Właściciele tych zapasów mogą rozporządzać nimi tylko stosownie do wskazówek, udzielonych przez Wojenny Zakład obrotu zbożem.

Browary i fabryki słodu mają nadto podać ilość swych zapasów Centrali browarniczej (Wiedeń I. Kärntnerstrasse 23) lub Centrali słodowej (Wiedeń I. Schenkenstrasse 10).

Zapasy słodu gotowego lub znajdującego się w stadyum produkcyi, pochodzące z jęczmienia nowego zbioru, zostaną zajęte i oddane do dyspozycyi Centrali browarniczej.

Polityczne władze ustanowią organa kontrolne uprawnione do wglądu w księgi i zapiski handlowe. gu 2 miesięcy po ogłoszeniu rozporządzenia i

Przekroczenia niniejszego rozporządzenia podlegają karze pieniężnej do 5000 K. względnie karze aresztu do 6-ciu miesięcy.

Ograniczenie produkcyi piwa.

Rozporządzeniem z 2. września b. r. (Dz. p. p. Nr. 287) ograniczono produkcyę piwa. W miesiącu wrześniu 1916 wolno browarom przerabiać najwyżej 35% tych ilości, które przerabiały w tym samym miesiącu w latach 1911 i 1912.

Dla browarów, które we wrześniu 1911 i 1912 były nieczynne przez czas dłuższy niż 10 dni następujących po sobie, miarodajną jest produkcya z r. 1910, jeżeli zaś także w tym roku były nieczynne, wtedy obowiązuje wysokość produkcyi w roku 1913.

Ograniczenie wyszynku piwa.

W przedsiębiorstwach gospodnio - szynkarskich i restauracyach wolno podawać piwo w dni powszednie od 7 do 10 wieczór, w niedzielę i święta od 4 do 10 wieczór.

W tym samym czasie wolno podać jednemu konsumentowi najwyżej $^1/_2$ L. piwa, a przy wyszynku poza lokal 1 L.

Przekroczenia niniejszego rozporządzenia karane będą grzywną do 5000 K lub aresztem do 6-ciu miesięcy.

Ograniczenie spożywania mięsa i tłuszczów.

Rozporządzeniem ministeryalnem z 1. września br. (Dz. p. p. 285) zmieniono rozporządzenie z 14. lipca b. r. (Dz. p. p. 218), ograniczające spożycie mięsa i tłuszczów, dodając trzeci dzień bezmięsny w tygodniu. Sprzedaż mięsa surowego lub przyrządzonego oraz podawanie potraw, złożonych z mięsa, zarówno w restauracyach jak w prywatnych gospodarstwach, zabronioną jest na podstawie nowego rozporządzenia w poniedziałki, środy i piątki.

W jednym z tych dni bezmięsnych wolno jednak sprzedawać baraninę. Dzień ten oznaczy polityczna władza krajowa.

Wywóz i prz[illegible] owarów.

Wywóz z Niemiec.

Ministerstwo handlu nadesłało Izbie wykaz maszyn, których wywóz z Niemiec nie podlega żadnym ograniczeniom. Należą tu: maszynki do mielenia i tarcia migdałów, maszyny do rozdrabniania lodu, do tarcia czekolady, kuchenne maszynki do tarcia i siekania, maszyny do rozdrabniania paszy, do rozdzielania kaczanów kukurudzy, do łamania makuchów olejowych, młynki do kości, maszynki do łamania i czyszczenia kakao, maszynki do siekania, krajania i ważenia mięsa, młynki do mydła i polerowania, maszynki do tarcia kartofli oraz do mieszania i tarcia farb.

Zakazano zaś wywozu i przewozu: szyn, bloków, szerbli, (tar. cł. Nr. 784), wozów dla kolejek, kolei polowych i kopalnianych (tar. cł. 914 a i 914e) tudzież platform wszelkiego rodzaju i szerokości (tar. cł. Nr. 914 b). Z pod zakazu wyjęto przesyłki nadane przed dniem 31. sierpnia b. r.

Przywóz zwierząt z państwa niemieckiego.

Z powodu panującej w Niemczech zarazy płucnej i pryszczycy zakazało Ministerstwo rolnictwa bezwarunkowo aż do odwołania wprowadzania zwierząt do Monarchii z Frankfurtu, Magdeburga, z obwodów rządowych Królewiec i Szlezwig, z Górnej Bawaryi, Szwabii, Okręgu naddunajskiego oraz z Wielkiego Księstwa Meklemburg-Schwerin.

Wywóz z państw neutralnych.

Świeżemu zakazowi wywozu ze Szwecyi podlegają: środki do czyszczenia i ostrzenia, kamienie do szlifowania i polerowania, ołów, miedź, cyna, żużle i popiół cynowy, węgle retortowe, mu. sztarda, kminek, imbir, goździki i łodygi goździków, kwiat muszkatułowy, cynamon, koper, trzciny bambusowe i hiszpańskie, odpadki trzcinowe, szczotki, pendzle, miotły, papier fotograficzny, papier szmirglowy, papier do czyszczenia i ostrzenia, bawełna, tkaniny bawełniane, juta, koronki, tiule, wstążki, sznury i pasmanterye bawełniane, wyroby pończoszkowe, szydełkowe i sznurkowe, rękawiczki z materyi, knoty do lamp z bawełny, rzemienie pędowe i transportowe ,węże, tkaniny niezawierające jedwabiu, impregnowane lub powleczone kauczukiem, wyroby nieprzemakalne oraz płótno workowe.

W Holandyi zakazano wywozu sitowia, bananów, cebuli, gęsi oraz kapłonów żywych i zabitych.

Zezwolono zaś na wywóz królików zabitych, w stanie zamrożonym, oraz na wywóz starych kur i kogutów.

W Szwajcaryi zezwolono na wywóz wyrobów z tytoniu w przesyłkach do 2 kg. brutto.

Przywóz bydła użytkowego ze Szwajcaryi.

C. k. Namiestnictwo zawiadomiło Izbę, iż na mocy reskryptu Ministerstwa rolnictwa z 7. sierpnia b .r. transporty bydła rogatego ze Szwajcaryi, które przy badaniu weterynaryjnem na granicy uznano co do stanu zdrowia za zupełnie niepodejrzane, należy aż do odwołania dopuszczać do przewozu nawet wówczas, gdyby nadeszły bez przepisanego poświadczenia, że gminy pochodzenia i gminy sąsiednie są od 40 dni wolne od zarazy, lub gdyby ich dokumenta wykazały jakiekolwiek wadliwości i braki.

Stosunki z Król. Polskiem.

Zajęcie szmat, gałganów, odpadków papieru, sierści, metali, kruszców, starego żelaza, maku i nasion lnu, przędzy konopnej i t. d.

Na cel Zarządu Wojskowego zajęto znajdujące się na obszarze Jenerał-Gubernatorstwa wojskowego w Lublinie zapasy sierści końskiej z grzywy i ogona, zapasy gałganów, odpadków papieru i szmat, nadto metale, kruszce, stare żelazo (o ile nie pozostaje w użyciu w przedsiębiorstwach będących w ruchu), tudzież mak i nasiona lnu. Ilość nasion potrzebną na zasiew, wolno zatrzymać po zawiadomieniu o tem Komendy obwodowej.

Naczelna Komenda armii zarządziła również zajęcie zapasów lnu, przędzy konopnej i płótna, znajdujących się w obszarze Wojskowego Jenerał-Gubernatorstwa w Lublinie.

Zakupno tych zapasów dozwolonem jest tylko upoważnionym komisarzom.

Zajęcie uskutecznionem zostało z dniem 1 sierpnia 1916.

Jenerał - Gubernatorstwo w Lublinie zarządziło w końcu zajęcie dla Zarządu wojskowego futer i skór z sierścią (włosem i wełną), wyprawionych i niewyprawionych, konfekcyonowanych i niekonfekcyonowanych, z wyjątkiem szlachetnych skór futrzanych, bez względu na to, czy znajdują się one u kupców, kuśnierzy, garbarzy, rzeźników, czy też osób prywatnych, z wyjątkiem takich, które odnośna osoba posiada dla osobistego użytku.

Ceny węgla.

C. i k. Wojskowy Urząd górniczy podał nowy cennik węgla.

Od 1. sierpnia 1916 będą przez „Tepege“ aż do odwołania za jedną tonnę = 1000 kg. loko wagon kopalnia, następujące ceny notowane:

a) dla gmin, komitetów aprowizacyjnych, szkół i towarzystw dobroczynnych:

węgiel w kostce I. i w kostce II. . .	24.50 K
węgiel orzech.	22.50 „

b) dla przemysłu i wielkich handlarzy (engrosistów):

węgiel w kostce I i w kostce II. . .	25.50 K
węgiel orzech. I.	24.— „
węgiel drzech. II.	22.— „
węgiel grysik.	20.80 „
węgiel wybierany	20.— „
węgiel miałki	11.— „

c) dla konsumentów, dla celów prywatnych i małych handlarzy:

węgiel w kostce I i w kostce II. . . .	27.— K
węgiel orzech. I.	24.50 „
węgiel orzech. II.	22.50 „
węgiel grysik.	21.50 „
węgiel wybierany	20.70 „
węgiel miałki	11.— „

Podania o przywóz i wywóz towarów.

Wszystkie podania o przywóz towarów do okupacyi austryackiej w Polsce wnosić należy przez właściwe komendy obwodowe do c. i k. Biura wywiadowczego w Krakowie, wszystkie zaś podania o wywóz towarów z obszarów okupowanych do innych krajów, winni petenci skierować również przez te komendy do c. i k. Centrali obrotu towarowego w Krakowie.

Informacye.

Biuro eksportowe w Kopenhadze.

Wedle doniesienia czasopisma „Handelsmuseum“ utworzył kopenhadzki centralny organ dla wszystkich gałęzi przemysłu w Danii („Industriraadet“) biuro eksportowe, które udziela wszelkich wiadomości o firmach i fabrykach duńskich, zajmujących się wywozem artykułów przemysłowych oraz dokonuje na życzenie stron kontroli artykułów, przeznaczonych na wywóz .Biuro to pośredniczy też w stosunkach dla firm zagranicznych zastępców lub kupców duńskich. Adres biura: „Industriraadets Exportbureau Kopenhagen, B.“

Wzajemne ubezpieczenie szkód wojennych w węgierskim przemyśle drzewnym.

W kołach siedmiogrodzkich przemysłowców drzewnych powstała pod przewodnictwem Tow. akc. węgierskich producentów drzewnych „Standart“ organizacya wzajemnego ubezpieczenia z udziałem 98 firm o kapitale wkładowym 60—70 milionów koron. Wszelkie szkody, powstałe przez inwazyę na terytoryum węgierskiem pokryje asekuracya wspólna do wysokości 70%, resztę zaś straty poniesie sam właściciel. Umowa ta opiera się na doświadczeniach, poczynionych podczas inwazyi rosyjskiej w Galicyi, gdzie przeprowadzone dochodzenia wykazać miały przeciętnie szkody w drzewostanie około 5%, w składach drzewa i tartakach w wysokości 25—30%.

Sposób legitymowania się przy odbiorze materyałów wojskowych.

Wedle zarządzenia c. i k. Ministerstwa wojny z dnia 5. sierpnia 1916 winni dostawcy wojskowi przy odbiorze skór oraz sukna tudzież przy dostawie gotowych towarów przedkładać organom c. i k. Magazynu mundurów wojskowych pisemne zamówienie jako dokument legitymacyjny. — W razie niemożności stawienia się osobiście przy odbiorze względnie przy dostawie, należy osobom zastępującym wystawić pisemne pełnomocnictwo.

Dostawy obuwia wojskowego.

Aby umożliwić dostawcom używanie cieńszych skór na podeszwy do obuwia wojskowego, zezwoliło Ministerstwo wojny rozporządzeniem z 2. sierpnia b. r. na używanie garbowanych dębnicą skór na $3^1/_2$ mm grubych, z tem jednak zastrzeżeniem, iż podeszwa taka ma tworzyć podeszwę spodnią, wierzchnia zaś ma być sporządzona ze skóry 4 mm grubej.

Do wyrobu półbutów i bucików do sznurowania można używać jędrnej skóry cielęcej na $1^1/_2$ mm grubej, pod warunkiem, że podszycie wykonane będzie ze skóry cielęcej na 1 mm grubej.

Ministerstwo wojny przypomina przy tej sposobności, iż skór przeznaczonych na obuwie dla wojska nie wolno pod żadnym warunkiem używać na obuwie dla cywilnej ludności.

Bliższych informacyi zasięgnąć mogą interesowane w dostawach osoby i organizacye w biurze Izby.

Stemplowanie załączników do ofert kupieckich.

Wedle doniesienia czasopisma fachowego „Das Baugewerbe“ wydał Trybunał administracyjny przed niedawnym czasem orzeczenie bardzo doniosłe dla przemysłu budowlanego.

Dotąd zaopatrywano powszechnie stemplem na 1 K. od każdego arkusza załączniki do ofert kupieckich, zwłaszcza obszerne często ogólne i szczegółowe warunki oraz szczegółowe kosztorysy. Pewna firma, której wskutek wniesionej oferty na budowlę państwową przypisano należytość K. 15.— oraz podwyżkę w kwocie K. 30.— z powodu niestemplowania załączników do oferty, wniosła zażalenie do Trybunału administracyjnego, który przyznał tym załącznikom wolność stemplową, stosowaną do korespondencyi kupieckich.

W motywach podnosi Trybunał, iż okoliczność, że załączniki te nie są wystosowane w formie używanej w korespondencyach kupieckich, nie stoi na przeszkodzie ich wolności stemplowej. — Ustawa bowiem nie przepisuje dla korespondencyi kupieckiej pewnej formy jako warunku wolności stemplowej, pragnie natomiast wedle swego celu uwolnić od należytości stemplowej każde pismo kupca lub przemysłowca, wystosowane przez niego w sprawach kupieckich jednostronnie do osoby drugiej.

Okoliczność ta zachodzi, zdaniem Trybunału, także odnośnie do załączników przy ofertach kupieckich.

Zmiany w rejestrze handlowym.

Wpisano firmę:

Składnica kółek rolniczych w Pilźnie, stow. zar. z ogr. por.

Zmiany i dodatki przeprowadzono przy firmach:

J. Schaitter i spółka, handel towarów mieszanych w Rzeszowie (zmiana właścicieli).

Spółka oszczędności i pożyczek w Boguchwale, stow. zar. z nieogr. por. (zmiany w zarządzie).

Spółka oszczędności i pożyczek w Wysokiej, stow. zar. z nieogr. por. (zmiany w zarządzie).

Krakowska Gazownia miejska (zmiany w podpisie firmy).

Spółka oszczędności i pożyczek w Gromniku, stow. zar. z nieogr. por. (zmiany w zarządzie).

Towarzystwo rolniczo-zaliczkowe w Nowym Targu (zmiana statutu).

Odpowiedzialny redaktor: Dr. Rudolf Beres. Nakład i własność Izby handlowej i przemysłowej Czcionkami Drukarni Narodowej w Krakowie.